

1870.   Svensk   № 12.
Författnings-Samling.

(Upläses sedan predikstolen.)

Kongl. Maj:ts nådiga Förordning,

angående hvad wid tillverkning af tändstickor eller andra tändmedel, för
hvilkas beredning wanlig fosfor användes, skall iakttagas till förekommande
af Fälbensbrand (fosfornekros) bland arbetarne;

Gifven Stockholms Slott den 18 Februari 1870.

Vi CARL, med Guds Råde, Sveriges, Norges, Götes och
Wendes Konung, gøre weterligt: att sedan Rikets Ständer gjort under-
dånig framställning om meddelande af föreskrifter i ändamål att förekomma den
under namnet fosfornekros kända sjukdom, som wisat sig bland de med tillverk-
ning af fosfortändstickor sysselsatta arbetare, Vi, efter inhemtande af Wårt Sund-
hets-Collegii underdåniga utlåtande och förslag i ämnet, funnit godt i nåder för-
ordna, som följer:

§ 1.

Tillverkning af tändstickor, i hvilkas tändmasa wanlig (hvit eller gul) fosfor
ingår, må icke ega rum utom i därför inrättad fabriik.

§ 2.

Sådan fabrik må icke drifwas af annan än den, som i allmänhet är behörig att idka fabriksrörelse, samt antingen, om han sjelf skall tillverkningen förestå, medelst tillförlitligt intyg styrkt sig ega noggrann kännedom om de råämnen, hwilka wid tillverkningen begagnas, eller, i annat fall, wijat sig hafwa för tillverkningen anställt ferskild föreståndare, som enligt wederbörligt intyg enahanda insigt besitter. Intyg, som nu är sagdt, skall wara meddeladt af wederbörande lärare wid ett af Rikets Universitet, Karolinska medico-kirurgiska Institutet, Farmaceutiska Institutet eller högre teknisk underwisingssanstalt.

§ 3.

Öfvergår fabrik af ofwannämnda beskaffenhet genom arf, köp eller annat laga fång till ny egare, som är behörig att i allmänhet utöfwa fabriksrörelse, eller afgår föreståndare från sin besättning, åligger fabrikens egare, darest han will fortfarande drifwa näringen, att ofördröjligen eller senast inom en månad sådant anmäla i den ordning, som i fråga om anmälan till idkande af fabriksrörelse är i allmänhet föreskrifwen, samt tillika, i enlighet med 2 §, antingen, om han skall tillverkningen sjelf förestå, dertill styrka sin sskicklighet, eller ock wisa, att annan sskicklig person blifwit till föreståndare antagen.

§ 4.

Fabrik, hwarom i denna förordning sskiljs, skall wara på fri och torr plats belägen.

Serskilda rum skola wid fabriken finnas, i hwilka följande arbeten, hwarit för sig, skola werkställas, nemligen: a) beredningen af tändmassan och stickornas neddoppning deruti, b) stickornas torkning och c) deras inpackning. Dessa rum skola

wara afstängda från de öfriga arbetsrummen, men må med hwarandra stå i förbindelse genom tätt slutande dörrar, som medelst anbragta fjedrar, lod eller dylika inrättningar igenfalla. I hwarje af de för omförmälda arbeten begagnade rum skall kraftig luftweyling åstadkommas, antingen genom s. k. mekanisk ventilationsapparat för luftens utflugande, eller medelst tillräckligt hög dragskorsten, under hwilken på arbetstiderna eld i serffild eldstad underhålls; och skola dessa rum hafwa minst tio fots höjd och en golftyta af åtminstone tretio quadratfot för hwarje der sysselsatt arbetare, samt väggar strukna med oljefärg och golf belagda med asfalt, cement eller tätt slutande stensfifwor.

I rum, som användes för tändmasfäns beredning och stickornas doppning, skola vara anbragta draghuswar, satta i förening med luftweylingsapparaten; och må dessa arbeten icke annorstädes än under draghuswarne förfiggä.

Fabrikens förråd af fossor skall i serffildt, frostfritt rum förwaras under föreståndarens lås och nyckel.

§ 5.

Tillverkning må icke taga sin början, förrän genom besigtning å fabriken blifwit utrönt, att den är inrättad i öfwerensstämmelse med de i nästföregående 4 § gifna föreskrifter. Denna besigtning skall, på anmälan af fabriken egare och på hans bekostnad, verkställas i stad eller under stad lydande köping af Magistraten eller, der sådan icke finnes, af wederbörande stadsstyrelse, och på landet eller i köping, som af wiß stad icke är beroende, af Kronofogden i orten.

§ 6.

Wid tändmasfäns beredning eller stickornas indoppning deri må icke användas arbetare, som ej fyllt femton år; ej heller må någon med dessa arbeten sysselsättas längre tid än sex månader i sänder, eller, efter det han upphört med sådant arbete,

der till ånyo användas, förrän minst två månader förflutit, utan att derunder någon för hans hellsa skadlig inverkan af arbetet förspors.

Till upplysning att dessa föreskrifter behörigen iakttagas, skall wid fabriken föras serfskild bok, der för hwarje arbetare antecknas hans förnamn och tillnamn samt ålder enligt prestibetyg, afvensom dagen, då han wid ett wißt slag af fabriks-göromålen anställdes, och dagen, då han dermed upphörde.

§ 7.

Fabrikens föreståndare skall hålla tillsyn deröfwer, att arbetare, som sysfelfättas med de i 4 § nämnda göromål, derwid bära serfskilda arbetskläder, hwilka, för hwarje gång sådant arbete slutar, i serfskildt rum afläggas, samt att på lämpligt ställe inom fabriken finnes tillgång å rent watten, hwarmed desse arbetare kunna, efter slutadt arbete, skölja munnen och med användande af twål eller såpa, som fabriken egare bekostar, twätta ansigte och händer, innan arbetarne från fabriken sig begifwa eller der hålla måltid.

Föreståndaren åligger ock tillse, att icke i de rum, uti hwilka nyssnämnda fabriksarbeten verkställas, arbetarne sig uppehålla längre tid, än arbetet hwarje gång erfordrar, eller mat eller annat förtäres, så ock att dessa rum icke heller till boningsrum, sofställen eller förwaring af matwaror eller kläder begagnas.

§ 8.

Minst en gång hwar tredje månad skall läkare, som af fabriken egare aflönas, verkställa noggrann besigtning å alla der anstälde arbetare. Öfwer hwad wid denna besigtning förekommit samt om de anwisingar angående arbetares entledigande eller förflyttning till andra göromål och de råd rörande öfriga åtgärder för hellsowården, som läkaren meddelar, göre han anteckning i den bok, hwarom i

6 § är nämndt. Har läkaren wid tillfälle, då han mellan desja besigtningar besökt förifken, funnit något wid helsewården att erinra, antecne och det i samma bok.

§ 9.

Arbetsrum, som i 4 § nämndt äro, skola tillika med der warande bord och arbetsställen minst en gång hwar dag rengöras. Golv och väggar derstädes skola åtminston: hwar fjortonde dag astwättas. Sopor och affall skola ofördröjligen förbrännas. Begagnadt twät- eller sköljwatten må icke utslås i rännsten eller på öppen plats, utan skall i erskild djup brunn uttömmas.

§ 10.

Föreståndare åligger att håa noggrann tillsyn öfwer iakttagande af de i afseende å tillverkningen stadgade hreskrifter och försigtighetsmått; att noga öfwerwaka helseotillståndet hos de wid förifken anställda arbetare, synnerligen hos dem, som hafwa skadade tänder eller ha af sjukdom i tandköttet, och att wid förefallande behof skyndsamligen anskaffa skares biträde.

§ 11.

I hwarje arbetsrum skall genom föreståndarens försorg denna förordning wara på lämpligt ställe anslage, jemte de ordningsstadganden i öfrigt, hwilka föreståndaren i samråd med läkarn kan finna tjenligt meddela.

§ 12.

För öfwerträdelse af hwad i 2, 3 eller 5 §§ stadgad är böte fabriken egare Femtio Riksdaler eller mera till och med Femhundra Riksdaler. Bryter fabriken

egare eller föreståndare eljest mot hvad i denna förordning är föreskrifwet eller underlåter arbetare att iakttaga de försigtighetsmått wid arbetets utförande, om här ofwan äro stadgade, ware förfallen till böter från och med Fem till och med Twåhundra Riksdaler.

§ 13.

Af böter, om hwilka i nästföregående § säljs, tillfalla kronan två tredjedelar och åklagaren en tredjedel.

Böter, till hwilkas gäldande den saksägare icke eger tillgång, förwandlas enligt allmän strafflag.

§ 14.

Åtal på grund af denna förordning böra wid allmän domstol anställas.

§ 15.

Hwad angående tillverkning af tändstickor, i hwilkas tändmassa wanlig fosfor ingår, stadgad är, gälle ock om tillverkning af andr tändmedel, wid hwilkas beredande sådan fosfor användes.

§ 16.

Wid fabrik, der, efter wederbörlig anmälan, tillwering, hwarom nu sagdt är, redan drifwes, skall äfwen denna förordning i tillämplig delar lända till esterrättelse; dock att, i händelse de förändringar å fabriken, hwilka genom fullständigt iakttagande af de i 4 § meddelade föreskrifter om fabriken: belägenhet samt arbetsrummens läge, inredning och luftwexling skulle föranledas, icke kunna utan alltför stora kostnader eller andra synnerliga olägenheter åstadformas, sådana afwikelser från samma föreskrifter må medgifwas, som af omständigheterna påkallas och med

tillbörligt afseende på arbetarnes hellsa låta sig förena. Wederbörande Magistrat eller fadsstyrelse eller, der fabrik, hwarom nu är fråga, är å landet belägen, Wär Befallningshafwande i länet bör fördomskull hålla hand deröfwer, att besigtning å fabriken, efter ty i 5 § sägs och med biträde af två sakkunnige män, skynsam- ligen warder verkställd, och meddel derefter förordnande om de åtgärder, som i omsformällda hänseenden böra och kuma widtagas; sätte och ut wiß tid, inom hwilken fabriken's egare, så wida han will illwerkningen fortsätta, åligger att nämnda åtgärder verkställa.

Är intyg, hwarom i 2 § stagas, i annan ordning än der är sagdt meddeladt den, som förestår redan i gång wrande fabrik, gälle det intyg, så länge han samma fabrik förestår.

§ 17.

I öfrigt skola för tillverkning af tändmedel, som denna förordning affter, lända till esterrättelse de föreskrifter, vilka för fabriksrörelse i allmänhet äro gällande.

Det alle, som wederbör, afwa sig hörsamligen att esterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med gen hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Ött den 18 Februari 1870.

CARL.
(L. S.)

F. F. CARLSON.
